

На основу члана 6. став 1, члана 38. став 1, члана 39. тачка 5) и члана 114. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 113/2017, 91/2019 и 153/2020) и члана 15. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О СМЕРНИЦАМА ЗА ПРИМЕНУ ОДРЕДАБА ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА ЗА ОБВЕЗНИКЕ НАД КОЈИМА НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ ВРШИ НАДЗОР

1. У Одлуци о Смерницама за примену одредаба Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма за обвезнике над којима Народна банка Србије врши надзор („Службени гласник РС“, бр. 13/2018, 103/2018, 57/2019 и 137/2020), у Смерницама за примену одредаба Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма за обвезнике над којима Народна банка Србије врши надзор, у тачки 1. став 2. речи: „лице које се бави пружањем услуга куповине, продаје или преноса виртуелних валута или замене тих валута за новац или другу имовину преко интернет платформи, уређаја у физичком облику или на други начин, односно које посредује при пружању ових услуга, пружалац кастоди услуге новчаника“ замењују се речима: „пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином у делу пословања који се односи на виртуелне валуте (у даљем тексту: пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама)“.

2. У тачки 7. став 2. алинеје пета и шеста мењају се и гласе:

„– странка, стварни власник странке, зависно друштво странке или контролно друштво странке је лице које пружа финансијске услуге, односно услуге повезане с дигиталном имовином а за чије оснивање, односно пружање тих услуга, у складу с прописима државе у којој је основано, није потребно добити дозволу одговарајућег надзорног тела, односно које није субјект надзора над применом радњи и мера из области спречавања прања новца и финансирања тероризма;

– странка, стварни власник странке, зависно друштво странке или контролно друштво странке основано је издавањем хартија од вредности на доносиоца или издавањем дигиталне имовине која

посредно или непосредно омогућава прикривање идентитета купаца/инвеститора;“.

У ставу 6. алинеја трећа, речи: „и чести трансфери средстава из једног добровољног пензијског фонда у други“ замењују се речима: „чести трансфери средстава из једног добровољног пензијског фонда у други и чести преноси дигиталне имовине с једне адресе те имовине на другу“.

3. У тачки 8. став 2. алинеја трећа мења се и гласи:

„– ако је странка финансијска институција друге државе или пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином са седиштем у другој држави, обвезник посебну пажњу треба да обрати на адекватност и делотворност система те државе против прања новца и финансирања тероризма, посебно у вези с тим институцијама, односно пружаоцима услуга;“.

У ставу 7. после речи: „висок степен корупције и криминала“ додају се запета и речи: „затим у државама у којима послује несразмерно велик број лица која пружају услуге повезане с виртуелним валутама, односно дигиталном имовином, односно платформи за трговање виртуелним валутама, односно дигиталном имовином, посебно у државама у којима нема никаквих ограничења за обављање тих послова,“.

4. У тачки 9. став 4. после речи: „појединим платним услугама и одређеним текућим рачунима“ додају се запета и речи: „као и с пружањем услуга повезаних с виртуелним валутама помоћу криптомата“.

У ставу 8. алинеја једанаеста, после речи: „како за постојеће тако и за нове производе“ додају се запета и речи: „укључујући коришћење паметних уговора“.

После алинеје једанаесте, додаје се нова алинеја дванаеста, која гласи:

„– финансијски деривати и други финансијски инструменти којима се тргује преко електронских платформи за које се не може поуздано утврдити да су лиценциране, односно регистроване од стране надлежног органа за пружање тих услуга;“.

Досадашња алинеја дванаеста постаје алинеја тринаеста.

5. У тачки 15. став 7. алинеја трећа, речи: „с финансијском институцијом“ замењују се речима: „са обвезником“.

6. У тачки 19. став 2. после алинеје четрнаесте додају се нове алинеје петнаеста и шеснаеста, које гласе:

- „– поступак за проверу потпуности података о свим лицима која учествују у трансакцији с дигиталном имовином, у складу са Законом;
- поступак у случају да нису достављени тачни и потпуни подаци о свим лицима која учествују у трансакцији с дигиталном имовином, у складу са Законом;“.

Досадашње алинеје од петнаесте до седамнаесте постају алинеје од седамнаесте до деветнаесте.

7. После тачке 41а. додаје се одељак 5б, који гласи:

„5б. Пружаоци услуга повезаних с виртуелним валутама

41б. Пружаоци услуга повезаних с виртуелним валутама, у смислу закона којим се уређује дигитална имовина, поред примене општег дела ових смерница, примењују и одредбе овог одељка имајући у виду следеће факторе ризика:

- ризик производа (услуге повезане с виртуелним валутама);
- ризик странке;
- географски ризик.

Ризик производа

41в. На висок ризик у вези с производом могу указати следеће околности:

- услуга повезана с виртуелним валутама омогућава извршење трансакција с виртуелним валутама велике или неограничене вредности;
- услуга повезана с виртуелним валутама пружа се искључиво помоћу криптомата или се куповина и/или продаја виртуелних валута врши искључиво за готов новац или анонимни електронски новац или производе електронског новца који представљају изузетак од обавезе вршења радњи и мера познавања и праћења странке у складу с чланом 16. Закона.

Пружање услуга повезаних с виртуелним валутама које посредно или непосредно омогућавају прикривање идентитета странке,

као и вршење трансакција с таквим виртуелним валутама – забрањено је. Пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама дужан је да одбије успостављање пословног односа са странком у циљу пружања услуга повезаних с таквим виртуелним валутама, односно да одбије извршење такве трансакције.

Пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама не може користити ресурсе информационог система (софтверске компоненте, хардверске компоненте и информациона добра) који омогућавају и/или олакшавају прикривање идентитета странке и/или који онемогућавају и/или отежавају праћење трансакција с виртуелним валутама.

Ризик странке

41г. На висок ризик у вези са странком могу указати следеће околности:

- странка се сумњиво или неуобичајено понаша, избегава да даје податке или даје непотпуне или недовољне податке или податке који се чине лажним или недоследним, укључујући и податке о лицу у чију корист иницира трансакцију с виртуелним валутама;
- странка често мења идентификационе податке (нпр. пословно име, пребивалиште, односно седиште, заступника и сл.), укључујући податке који се односе на пословне активности и финансијско стање странке;
- странка одбија да достави лични документ или доставља лични документ за који постоји сумња да је фалсификован и/или измењен;
- код странке је, због структуре, правне форме или сложених и нејасних односа, тешко утврдити идентитет њеног стварног власника или лица која њоме управљају;
- странка врши трансакције с виртуелним валутама у вредностима које су незнатно мање у односу на било која ограничења вредности (лимите);
- странка врши трансакције с виртуелним валутама у вредностима које су значајно веће од њених стварних финансијских могућности (према расположивим подацима о финансијском стању странке);
- странка континуирано купује високоризичну (високоволатилну) дигиталну имовину;
- постоје околности које указују на то да производ користи једно или више лица чији идентитет није познат пружаоцу услуга

повезаних с виртуелним валутама (нпр. производ се истовремено користи са неколико IP адреса);

- странка врши трансакције с виртуелним валутама које укључују више различитих врста виртуелних валута или више новчаних рачуна или користи криптомат за извршење неколико трансакција мање вредности, када не постоји економско оправдање за тако нешто (нпр. без обзира на веће накнаде за такве трансакције);

- странка врши једну или више трансакција с виртуелним валутама сукцесивно, односно учестало у кратком периоду (24–72 часа);

- странка има пуномоћника преко кога обавља трансакције с виртуелним валутама;

- странка очигледно није упозната с начином обављања трансакција с виртуелним валутама и технологијом на којој се заснива обављање тих трансакција или је финансијски рањива особа (нпр. студент, незапослена особа) или обавља трансакције велике вредности које нису у складу с њеним финансијским стањем или понашање странке нема економско оправдање (нпр. без поговора прихвата изузетно високу накнаду), због чега постоји оправдана сумња да странка не врши трансакцију у своје име и за свој рачун;

- странка је повезана с криминалним активностима на основу јавно доступних информација;

- радње и мере познавања и праћења странке поверене су трећем лицу;

- странка врши трансакције с виртуелним валутама у вези са услугама које су повезане с високим ризиком од финансијског криминала (нпр. клађење преко интернета).

Географски ризик

41д. На висок географски ризик могу указати следеће околности:

- странка или лице у чију корист странка иницира извршење трансакције с виртуелним валутама има пребивалиште или боравиште, односно седиште или обавља пословну активност у држави чији је правни и институционални оквир такав да постоји висок степен ризика од прања новца и финансирања тероризма;

- странка је пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама или другом дигиталном имовином из државе чијим прописима нису уређени пословање с дигиталном имовином и лиценцирање или регистрација пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином, нити је успостављен надзор над пружаоцима услуга повезаних с дигиталном имовином, или државе чији је правни и институционални оквир такав да постоји висок степен ризика од прања новца и финансирања тероризма, или такав пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама или другом

дигиталном имовином учествује у извршењу трансакције с виртуелним валутама;

– у извршењу трансакције с виртуелним валутама учествује пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама или другом дигиталном имовином из друге државе који својим странкама пружа услуге повезане с виртуелним валутама које посредно или непосредно омогућавају прикривање идентитета странке, односно који врши трансакције с таквим виртуелним валутама.“.

8. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 29. јуна 2021. године.

ИО НБС бр.

2021. године

Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић